

Webrichtlijnen, het recept voor tevreden klanten en een betere website

Wat al moet maar wat lang niet iedereen weet...

Eric Velleman
Stichting Accessibility
www.accessibility.nl
030-239 82 70

April 2007 Maarssen, PFcongreZ, versie 2

Braille lezen van het scherm

 “In a society which is becoming progressively more technical, we need to ensure that the technology becomes progressively more social”

Bron: Analysis of European target groups related to inclusive eGovernment, *i2010* eGovernment, 27 november 2006

“Goed” en “Fout”

 Hoe klinkt een “goede” internetsite
(voor als je in de auto zit of voor als
je blind bent)

 Hoe klinkt een “foute” site

Aantallen

- 48% van de huishoudens in EU25 hebben toegang tot het internet, 23% heeft breedband. Begin 2005: 91% van de bedrijven had internet toegang, 63% had breedband.
- Huishoudens met internet aansluiting tussen 16% in Litouwen tot 78% in Nederland.
- 20% jongeren in Nederland mobiel met browser
- 10 procent van al deze mensen hebben een functiebeperking
- Een grote groep is binnenkort baby boomer

Bron: Eurostat, Statistics in Focus, 12/2006,
“Use of the Internet among individuals and enterprises”
en Ministerie van VWS

Toegankelijkheid

- Een overheid die diensten en informatie aanbiedt via het internet dient dat zo te doen dat er op voorhand geen (groepen) gebruikers worden uitgesloten

Uitsluiten 01

The screenshot shows the top navigation bar of the Maastricht website. It includes a 'HOME' button with a house icon, a search bar labeled 'zoek Zoek hier', and a red banner with the text 'in Aere ne gemeente Maas tricht' and the city's coat of arms. Below the banner is a horizontal menu with categories: GemeenteLoket, Nieuws, Cultuur / Toerisme, Projecten, Stadsbestuur, Wetten en regels, and Diensten. The main content area is titled 'Browser' and contains two sections: 'Informatie Internet' and 'Colofon'. The 'Colofon' section lists links for Sitemap, Reageren, Gastenboek, Discussieplatform, and Privacy. The 'Browser' section contains text about browser requirements and resolution.

HOME
zoek Zoek hier

Maastricht

in Aere ne gemeente Maas tricht

GemeenteLoket | Nieuws | Cultuur / Toerisme | Projecten | Stadsbestuur | Wetten en regels | Diensten

Browser

Informatie Internet

- ▶ **Colofon**
- Sitemap
- Reageren
- Gastenboek
- Discussieplatform
- Privacy

De website van Maastricht is geoptimaliseerd voor Microsoft Internet Explorer versie 4 en hoger en Netscape versie 5 en hoger en maakt daar waar absoluut nodig gebruik van Java-script en Cookies. Indien u niet over Microsoft Internet Explorer of de juiste versie daarvan beschikt kunt u de laatste versie daarvan **hier** downloaden. Internet Explorer dient zo ingesteld te worden dat het gebruik van Java-script en Cookies wordt toegestaan.

Resolutie

De website van Maastricht is geoptimaliseerd voor gebruik met een browser-venster van minimaal 800x600 beeldpunten (er van uitgaande dat er geen balken als 'Favorieten' e.d. in het venster zijn geopend). Gebruik daarom bij voorkeur de browser beeldvullend op uw monitor.

Bij gebruik van een browser-venster kleiner dan het aangegeven formaat kunnen, voor zover bekend, alle functies van de site nog steeds gebruikt worden, echter met minder gebruiksgemak.

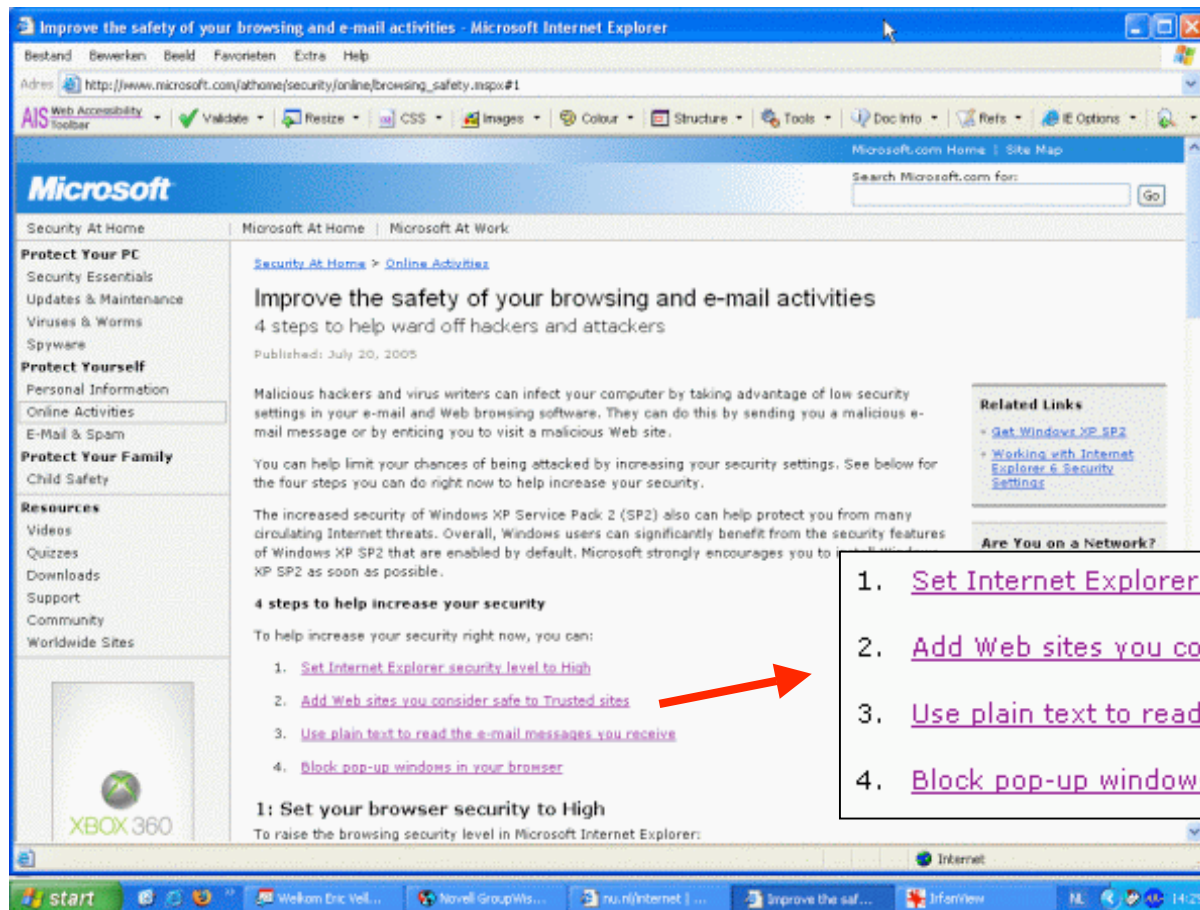
Uitsluiting 02

News

► **W3C Letter Regarding US Copyright Office Proposal**

2005-08-22: W3C has written to the US Copyright Office regarding a [notice of proposed rulemaking](#). The notice asks if persons filing electronic-only preregistration forms will experience difficulties if the Office requires them to use Microsoft's Internet Explorer Web browser. W3C comments to the Copyright Office suggest that requiring a single browser is inappropriate for government services and encourages the Office to pursue standards-based access in accordance with US Federal policy. Read [W3C's letter](#) and [About W3C](#).
([News archive](#))

Uitsluiting 03

Improve the safety of your browsing and e-mail activities - Microsoft Internet Explorer

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Adres http://www.microsoft.com/athome/security/online/browsing_safety.aspx#1

AIS Web Accessibility toolbar Validate Resize CSS Images Colour Structure Tools Doc Info Refs IE Options

Microsoft.com Home | Site Map

Search Microsoft.com for: Go

Microsoft

Security At Home | Microsoft At Home | Microsoft At Work

Protect Your PC
Security Essentials
Updates & Maintenance
Viruses & Worms
Spyware

Protect Yourself
Personal Information
Online Activities
E-Mail & Spam

Protect Your Family
Child Safety

Resources
Videos
Quizzes
Downloads
Support
Community
Worldwide Sites

XBOX360

Improve the safety of your browsing and e-mail activities

4 steps to help ward off hackers and attackers

Published: July 20, 2005

Malicious hackers and virus writers can infect your computer by taking advantage of low security settings in your e-mail and Web browsing software. They can do this by sending you a malicious e-mail message or by enticing you to visit a malicious Web site.

You can help limit your chances of being attacked by increasing your security settings. See below for the four steps you can do right now to help increase your security.

The increased security of Windows XP Service Pack 2 (SP2) also can help protect you from many circulating Internet threats. Overall, Windows users can significantly benefit from the security features of Windows XP SP2 that are enabled by default. Microsoft strongly encourages you to update to Windows XP SP2 as soon as possible.

4 steps to help increase your security

To help increase your security right now, you can:

1. [Set Internet Explorer security level to High](#)
2. [Add Web sites you consider safe to Trusted sites](#)
3. [Use plain text to read the e-mail messages you receive](#)
4. [Block pop-up windows in your browser](#)

1: Set your browser security to High

To raise the browsing security level in Microsoft Internet Explorer:

Related Links

- [Get Windows XP SP2](#)
- [Working with Internet Explorer & Security Settings](#)

Are You on a Network?

1. [Set Internet Explorer security level to High](#)
2. [Add Web sites you consider safe to Trusted sites](#)
3. [Use plain text to read the e-mail messages you receive](#)
4. [Block pop-up windows in your browser](#)

start | Wekom Eric Vel... | Novell GroupW... | nu.nl/Internet | ... | Improve the saf... | Informatie | ML | 14:29

Uitsluiting conclusie

- 🌀 In de voorbeelden zijn (technologische) oplossingen gekozen die op voorhand groepen gebruikers uitsluiten
- 🌀 Valt dit onder het Rijksbesluit? Of het Wetboek van strafrecht?
- 🌀 Opzet?

Wie we uitsluiten

- 🕒 Zoekmachines
- 🕒 Zij die niet beschikken over ‘proprietary’ technologie (plugins)
- 🕒 Zij die gebruik maken van tekst browsers of andere alternatieve browsers
- 🕒 Zij die niet beschikken over script ondersteuning of die uit hebben staan
- 🕒 Zij die websites eyes -free “bekijken”
- 🕒 Mensen met een beperking

Top 5 toegankelijkheidsfouten

- Afbeeldingen zonder beschrijving
- Geen valide code
- Code voor Headers en tabellen niet goed
- Toetsenbord ontoegankelijk
- Geen fall-back voor Scripts en applets

Is het dan ingewikkeld?
Of terug naar de steentijd?

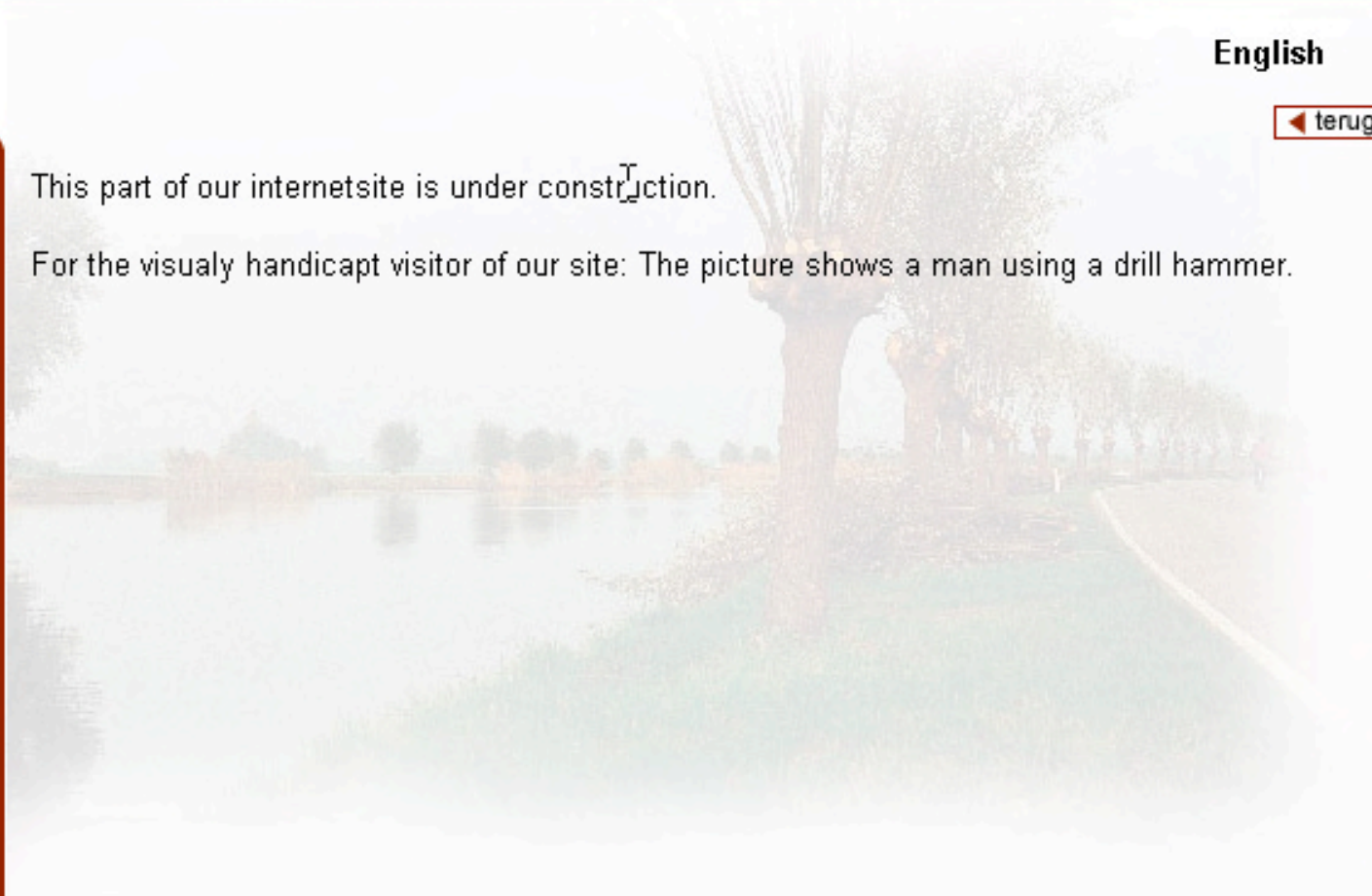

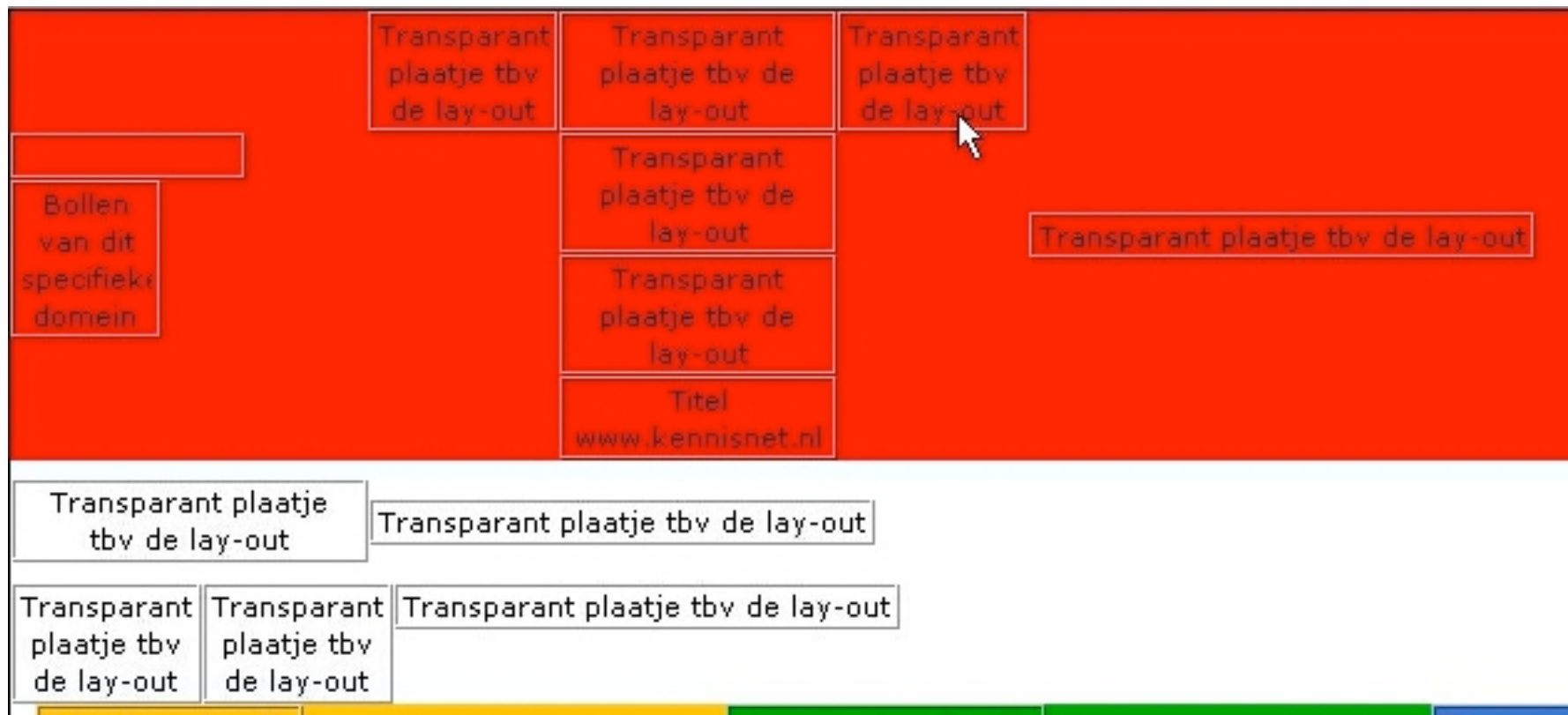
English

[◀ terug](#)

This part of our internetsite is under construction.

For the visually handicapt visitor of our site: The picture shows a man using a drill hammer.

wehkamp.nl, 's lands meest actuele thuiswinkel online - Microsoft Internet Explorer

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Adres <http://www.wehkamp.nl>

Web Accessibility Toolbar Validate Resize CSS Images Colour Structure Tools Doc Info Refs IE Options

wehkamp.nl

WINKELMAND [Printen](#) | [E-mailen](#)
Aantal artikelen: 0
Totaalprijs: € 0,00
[NAAR DE KASSA](#)

MODE VOOR HAAR MODE VOOR HEM WONEN & SLAPEN BEELD & GELUID HUISHOUDEN

OPRUIMING KINDERMODE FIT, MOOI & GEZOND COMPUTERS & TELECOM GAMES, DVD & BOEKEN REIZEN, SPEL & HOBBY NAAR ALLE SHOPS

[Home](#) | [Direct bestellen](#) | [Klantenservice](#) | [Geldzaken](#) | [Opruiming](#) [a](#) [a](#) [a](#)

Snel zoeken op trefwoord, bestelnummer of artikelsoort [ZOEKEN](#)

DOonderdag 1 FEBRUARI 2007

E-MAILVOORDEEL!
Altijd als eerste op de hoogte van acties en aanbiedingen
E-mailadres
[INSCHRIJVEN](#)

[Home](#)

De nieuwste lingerie van Marilyn
Bestel en ontvang een GRATIS make-up setje

Speciaal aanbevolen
[De trendcollectie](#) [Nieuwe lingerie](#) [Valentijncadeaus!](#)
[Voordelige notebooks](#) [Gezond afvallen](#) [Sieraden 40% korting](#)

De nieuwste collectie laarzen

Extra kassakorting Valentijn overtreksets Nieuwe collectie laarzen

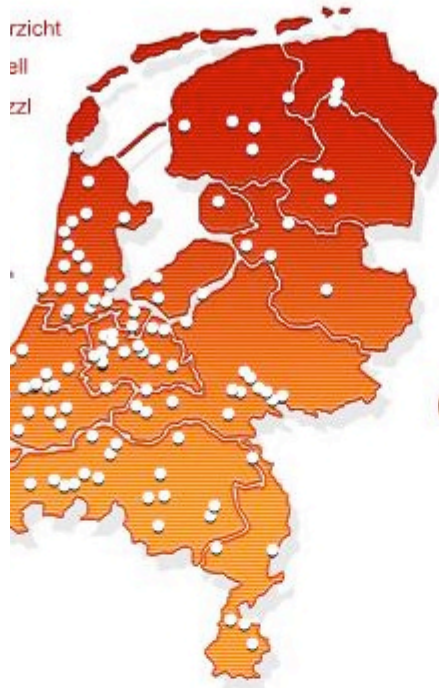
Schrijf een Valentijnsgedicht
en win een romantische reis voor twee! [Klik hier](#)

De bestverkochte collecties

- 1 De grootste collectie schoenen voor haar
- 2 Valentijntip: verleidelijke lingerie
- 3 Valentijntip: heerlijke parfums
- 4 De nieuwste

Gereed Internet

zicht
all
zzl

Kies een lokatie op de kaart

- Shell: Oeijenbraak, Someren
- Shell: Het Labbegat, Sprang Capelle
- Shell: De Sprang, Sprang Capelle
- Shell: Dekkersland, Staphorst
- Shell: De Vonken, Tijnje
- Shell: Bloemheuvel, Woudenberg
- Shell: Hoezaar, Zegge
- Shell: Boulevard, Zeist
- Shell: Haerst, Zwolle**
- Wizzl: Almere Buiten
- Wizzl: Amsterdam Lelylaan
- Wizzl: Amsterdam RAI
- Wizzl: Arnhem Velperpoort
- Wizzl: Baarn
- Wizzl: Best

Button Shell: Uitweg, Rotterdam]
Button] Button Shell: Selnisse, 's-Heer Arendskerke] Button]
Button] Button]
Button] Button]
Button]
Button] Button Shell: Oeijenbraak, Someren] Button]
Button]
Button] Button Shell: Het Labbegat, Sprang Capelle] Button]
Button] Button]
Button] Button]
Button]
Button] Button Shell: De Sprang, Sprang Capelle] Button]
Button] Button] Button]
Button] Button] Button] Button Shell: Dekkersland, Staphorst]
Button] Button] Button] Button] Button]
Button] Button] Button] Button] Button]
Button] Button] Button Shell: De Vonken, Tijnje]
Button] Button]
Button] Button] Button] Button] Button]
Button] Button] Button]
Button] Button] Button] Button Shell: Bloemheuvel, Woudenberg]
Button] Button] Button] Button] Button] Button] Button]
Button] Button] Button] Button]
Button] Button] Button] Button] Button Shell: Hoezaar, Zegge] Button]
Button]
Button] Button] Button]
Button] Button] Button] Button]
Button] Button] Button]
Button] Button] Button] Button Shell: Boulevard, Zeist]
Button] Button]
Button]
Button]
Button] Button] Button] Button] Button Shell: Haerst, Zwolle]
Button] Button] Button] Button]
Button] Button]
Button] Button] Button Wizzl: Almere Buiten] Button] Button] Button]
Button Wizzl: Amsterdam Lelylaan] Button] Button] Button Wizzl: Amsterdam RAI]
Button Wizzl: Arnhem Velperpoort] Button] Button]
Button] Button Wizzl: Baarn]
Button Wizzl: Best] Button Wizzl: Beverwijk]

4.1

Geef duidelijk veranderingen aan in tekstequivalenten.

6.1

Organiseer documenten zo dat ze zo

Wordt het verplicht?

Kort overzicht relevante wet- en regelgeving

Kost het veel geld?
Eenmalig 5% volgens VS overheid (GSA)

Opbrengsten (ROI)

- 🌀 Lagere kosten
- 🌀 Beter vindbaar (betekenisvol bereikbaar)
- 🌀 Groter bereik (handicap en pda)
- 🌀 Klaar voor de toekomst
- 🌀 Beter doorzoekbaar
- 🌀 Beter archiveerbaar (zelfs multimedia)
- 🌀 Multi platform en multi modaal
- 🌀 Uitzondering voor video en multimedia

Waarom vinden we het dan nog niet overal?

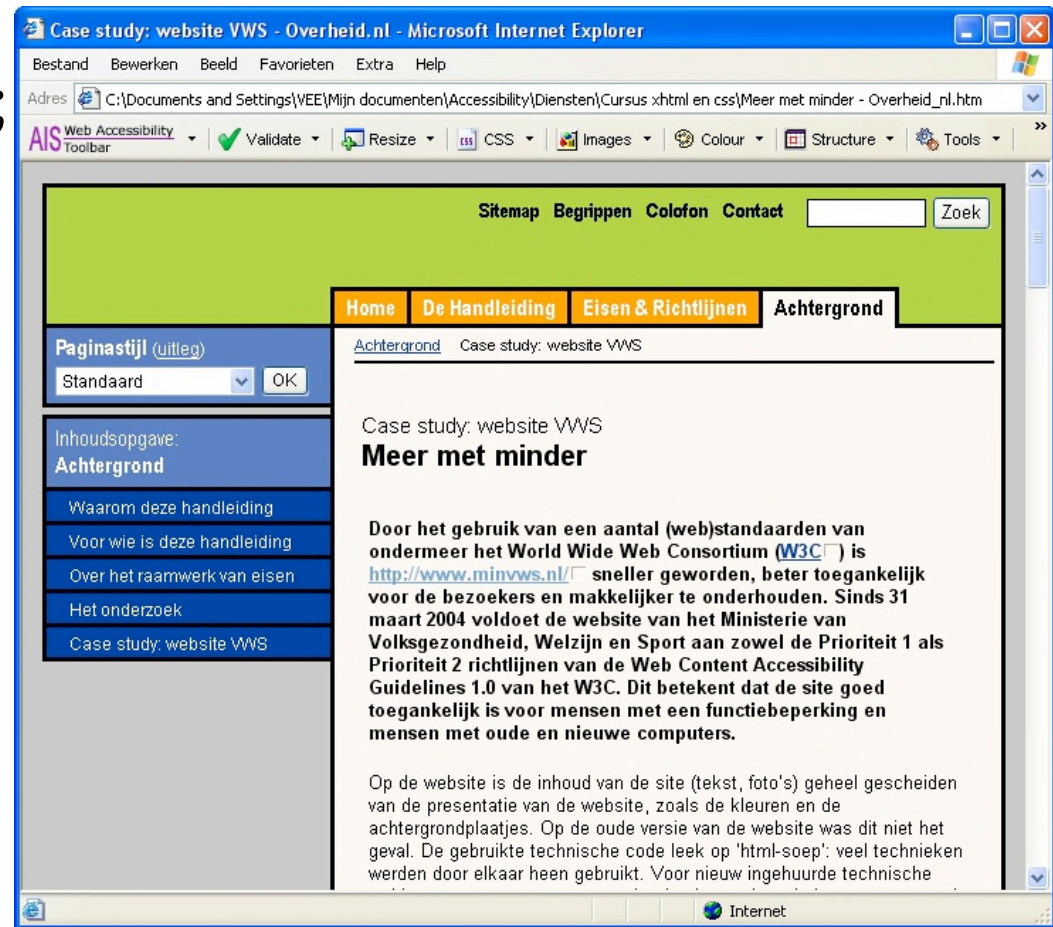
Onbegrijpelijk

maar waarschijnlijk

- Juridische, financiële en technische vooroordelen verstoren de roll-out
- Businesscase. Te weinig kennis van de kosten en opbrengsten
- Gebrek aan evaluatie van bestaande diensten
- Verzet tegen veranderings processen in organisaties
- Gebrek aan vaardigheden en ervaring
- Gebrek aan kennis van oplossingen en richtlijnen
- Wettelijk kader niet bekend of ontbrekend

Voorbeeld VWS

- Pagina's zijn kleiner;
- Pagina's laden sneller;
- Lagere kosten voor server belasting (tot wel 60% besparing);
- Minder kosten onderhoud, beheer en aanpassingen;
- Site langer en sneller beschikbaar.
- Afb: advies.overheid.nl

Semantische opmaak 01

- ⦿ Gebruik geen CSS om een HTML element er uit te laten zien als een ander HTML element.
- ⦿ Gebruik voor koppen: `<h1>`, `<h2>`, `<h3>`, etc. in de goede volgorde
- ⦿ Gebruik voor paragrafen het `<p>` element en niet het `
` element om ruimte tussen paragrafen te creëren.

`<h1>Document heading</h1>`

`<h2>Sub heading</h2>`

`<p>Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur
adipiscing elit. Donec risus.</p>`

Semantische opmaak 02

- Geef Doctype (en taal) aan:
- Voordeel: Browsers gebruiken dan de “standards mode”. CSS wordt dan beter gevolgd, document sneller getoond.
- ```
<!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN" "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
```
- ```
<html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml" xml:lang="nl" lang="nl">
```

Overzicht doctypes: <http://www.w3.org/QA/2002/04/valid-dtd-list.html>

Semantische opmaak 03

⦿ Maak lijsten op zoals dat hoort. Ook voor uitklapmenu's:

```
<link rel="stylesheet" href="css/amenu.css" media="screen" />
```

```
<script type="text/javascript" src="js/amenu.js"></script>
```

```
<h1>Uitklapmenu</h1>
```

```
<ul>
```

```
<li><a href="#1" accesskey="1" class="menuitem">  
  item1</a></li>
```

```
<li><a href="#2" accesskey="2" class="menuitem"> item2</a>
```

```
<li><a href="#s1">- subitem1</a></li>
```

```
<li><a href="#s2">- subitem2</a></li>
```

```
</ul>
```

Bron en codes: http://www.accessibility.nl/amenu/index_nl.html

Semantische opmaak 04

 Gebruikersvriendelijkheid, “skip navigation”:

```
<p id="skipnav"><a href="#inhoud">naar de inhoud</a></p>
```

Webrichtlijn 12.4: Geef blinde bezoekers extra mogelijkheden om lange lijsten met links over te slaan.

Semantische opmaak 05

- 🔗 In XHTML zijn tabellen voor data en niet voor layout. Gebruik: `<th>`, `<summary>` en `<caption>`.

Prijzen Utrecht naar Zeist (in Euros)

	1e klas	2e klas
Vol tarief	8,45	6,75
Reductie	7,49	5,89

```
<table class="prijslijst" summary="Prijslijst Utrecht Zeist">
  <caption>Prijzen Utrecht naar Zeist (in Euros)</caption>
  <thead>
    <tr>
      <td> </td>
      <th scope="col">1e klas</th>
      <th scope="col">2e klas</th>
    </tr>
  </thead>
  <tbody>
    <tr>
      <th>Vol tarief</th>
      <td scope="row">8,45</td>
      <td scope="row">6,75</td>
    </tr>
    <tr>
      <th>Reductie</th>
      <td scope="row">7,49</td>
      <td scope="row">5,89</td>
    </tr>
  </tbody>
</table>
```

Gelaagd bouwen

Gelaagd bouwen van functionaliteit

Formuliervalidatie kan via client-side scripting, maar werkt dan niet als ondersteuning daarvoor ontbreekt. Gelaagd bouwen:

Als ondersteuning voor client-side scripts ontbreekt (bijv. bij gebruik van formuliervalidatie via scripts) terugvallen op:

- HTML alternatieven of
- Server-side scripts

NB: Er is sprake van een alternatief. Dus minder flitsend misschien en misschien iets lastiger

Semantische opmaak 06

🔗 Links met script: Maak scriptfunctionaliteit altijd een *uitbreiding* op de basisfunctionaliteit van de link:

```
<a href="http://domein.nl/pagina"  
  onclick="window.open(this.href,_blank); return false;">
```

Als client-side script niet wordt ondersteund zal de URL worden gevolgd. Anders wordt de functie uitgevoerd en opent de URL in een nieuw venster.

Bron: Richtlijn R-pd.8.5

[Sluiten](#)[Afdrukken](#)

bouwvergunning

• [Samenvatting](#) • [Voorwaarden](#) • [Gang van zaken](#) • [Meenemen](#) • [Kosten](#) • [Achtergrond](#) • [Tips](#) • [Land Resultaat](#) • [Onderwerpen](#) • [Situaties](#) • [Levering](#)

Samenvatting

Als u een pand of woning wilt gaan (ver)bouwen, dan heeft u mogelijk een bouwvergunning nodig. Het bouwen van een dakkapel, een aanbouw, een aanpassing van puien of kozijnen kunt u wellicht zonder vergunningsplichtig zijn. Overleg zonnodig met de gemeente.

U kunt ook naar de site van het ministerie van volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en infrastructuur.

Voorwaarden

Of u een bouwvergunning nodig heeft, is afhankelijk van wat u wilt bouwen. Er zijn verschillende voorwaarden.

1. Bouwvergunningvrij bouwen

Voor verschillende kleine bouwwerken is geen bouwvergunning nodig. Een dakkapel, een aanbouw, een erfafscheiding kunnen, binnen bepaalde voorwaarden, zonder bouwvergunning gebouwd worden. U kunt u dit nakijken via de site van het ministerie van [VROM](#) onder het kopje bouwvergunningvrij bouwen.

Voer al het bouwen in een zone of bij een monument is altijd een bouwvergunning nodig.

Aanvraagformulier Wet voorziening gehandicapten - Microsoft Internet Explorer

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Adres <http://www.beuningen.nl/beuningen/website/FormGen.nsf/luSourceHTML/E11520C142AE8E77C1257226004C49CF?opendoc>

AIS Web Accessibility Toolbar Validate Resize CSS CSS Images

Aanvraagformulier Wet voorziening gehandicapten

1. Algemene gegevens

1.1 Personalia

Naam: *

Voornamen:

Adres: *

Postcode en woonplaats: *

Geboortedatum: *

Telefoonnummer(s):

Mobiel nummer:

Sofinummer:

Bank-/gironummer:

Naam huisarts/specialist:

Nationaliteit: NL Anders

Geslacht: man vrouw

1.2 Burgerlijke staat

Ongehuwd: ja nee

Gehuwd: ja nee

Weduwe/weduwnaar: ja nee

Samenwonend: ja nee

Gereed

Aanvraagformulier Wet voorziening gehandicapten - Microsoft Internet Explorer

Bestand Bewerken Beeld Favorieten Extra Help

Adres <http://www.beuningen.nl/beuningen/website/FormGen.nsf/luSourceHTML/E11520C142AE8E77C1257226004C49CF?opendoc>

AIS Web Accessibility Toolbar Validate Resize CSS CSS Images Colour Structure Toc

Verklaring
De rechten en voorwaarden voor een voorziening op grond van de Wet voorzieningen gehandicapten zijn vastgelegd in een gemeentelijke verordening. Burgemeester en wethouders van Beuningen kunnen op grond van deze verordening de beschikking intrekken als onjuiste informatie is verstrekt. De verleende bijdrage kan dan teruggevorderd worden.
Burgemeester en wethouders zijn tevens bevoegd informatie bij derden in te winnen die noodzakelijk is voor de beoordeling van deze aanvraag. Door het ondertekenen van dit formulier geeft u te kennen hiermee in te stemmen.
U verklaart eveneens dit formulier naar waarheid te hebben ingevuld.

Datum _____

Handtekening aanvrager _____

Datum _____

Handtekening vertegenwoordiger _____

Wij verzoeken u dit formulier op te sturen naar:
Gemeente Beuningen
Zorgwijzer
Postbus 14
6640 AA Beuningen

[Download formulier Bijlage aanvraag vervoersvoorziening.pdf](#)

Gereed Internet

Webrichtlijnen

Dan ben je gewoon klaar..

Nieuw normdocument met integratie van
WCAG en Webrichtlijnen in Waarmerk:

www.drempelvrij.nl/webrichtlijnen

Verder lezen

Verder lezen en snel zelf toetsen

 <http://webrichtlijnen.overheid.nl>

 <http://www.w3.org>

 <http://www.accessibility.nl>

 Handige tools:

 <http://webrichtlijnen.overheid.nl/toetsen>

 <http://validator.w3.org>

 www.webformator.com

Laten toetsen

Waarmerk drempelvrij:

 Toetsing van Webrichtlijnen voor kwaliteit en toegankelijkheid volgens de nieuwste norm. Verplicht voor nieuwe websites van de Rijksoverheid

 <http://www.accessibility.nl/toetsing>

 [..accessibility.nl/toetsing/deelnemers](http://www.accessibility.nl/toetsing/deelnemers)

Eric Velleman
Stichting Accessibility
030-239 82 70

Meer weten over
Webrichtlijnen en toegankelijkheid
volgens internationale ISO normen en
conform Rijksbesluit Ministerraad